

Пуш О. М.,

асистент кафедри перекладу та філології

Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького

ФУНКЦІОНАЛЬНО-СЕМАНТИЧНЕ ПОЛЕ РОДУ ЯК РЕПРЕЗЕНТАНТ КОНЦЕПТОСФЕРИ РОДУ

Анотація. У статті розглянуто проблеми категорії роду в англійській картині світу. Значну увагу приділено проблемі класифікації засобів вираження категорії роду в англійській мові та моделюванню функціонально-семантичного поля роду як репрезентанта концептосфери роду в англійській картині світу. Обґрунтовано тезу про те, що функціонально-семантичне поле роду можна вважати концептуальним полем, яке репрезентує концепт роду в англійській картині світу.

Ключові слова: категорія роду, концептосфера роду, функціонально-семантичне поле, ядерно-периферійний принцип, засоби вираження, концептуальне поле.

Постановка проблеми. У сучасних умовах виникає необхідність нових підходів до аналізу мовних одиниць, зокрема більш об'єктивне розуміння, наприклад, природи займенникового класу слів дало змогу переосмислити підхід до трактування категорії роду сучасної англійської мови. Одним із таких підходів є функціональний, започаткований представниками Празького лінгвістичного гуртка. Важливим положенням у концепції Празького лінгвістичного гуртка є поняття *мовної функції*, що базується на вченні К. Бюлера про мовні функції (експресивній, апелятивній, репрезентативній), розробленому в його праці «Теорія мови. Структурна модель мови» [1, с. 65].

Функціоналізм передбачає дослідження динамічного аспекту мови, вимагає нової інтерпретації мовних явищ, тому що дає можливість інтегрувати одиниці різних рівнів мови й сприяє найбільш адекватному та повному опису матеріалу, передбачає аналіз функціональної природи мовних одиниць і мови загалом. Особливість функціональної граматики полягає в тому, що в ній застосовується комплексний підхід, при якому за основу беруться семантичні функції формальних одиниць і спільні семантичні ознаки мовних елементів різних рівнів. Об'єднуючи окремі елементи мовних рівнів, мовні засоби формують функціонально-семантичні поля (далі – ФСП) [2, с. 211]:

- граматичні (В.Г. Адмоні «Основи теорії граматики», 1964);
- лексичні (Й. Тріп “Das sprachliche Feld”, 1973);
- лексико-семантичні (В. Порціг “Das Wunder der Sprache”, 1967);
- функціонально-семантичні (А.В. Бондарко «Принципи функціональної граматики», 1983).

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю класифікації засобів вираження категорії роду в англійській мові, що являє собою приховану категорію, оскільки родові маркери були нейтралізовані в процесі розвитку мови, для об'єктивної інтерпретації родових опозицій у дискурсі мови.

Мета статті – змоделювати функціонально-семантичне поле роду як репрезентанта концептосфери роду в англійській картині світу.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

- 1) визначити принципи класифікації засобів вираження роду,
- 2) виокремити ФСП роду та його диференційні риси,
- 3) з'ясувати структуру ФСП роду,
- 4) описати складові роду ядерної підсистеми,
- 5) проаналізувати складові периферійної підсистеми.

Об'єктом дослідження є родові номінації англійської мови в структурі сучасного англійського та американського газетного дискурсу.

Предметом дослідження є лексико-семантичні й функціонально-семантичні зв'язки родових номінацій у структурі дискурсу.

Матеріалом дослідження слугує сучасний газетний дискурс, зареєстрований у Британському Національному Корпусі (BNC).

Основними методами дослідження є описативний, структурний і функціональний.

Виклад основного матеріалу дослідження. Наукова думка ХХ – початку ХХІ ст. значною мірою зосереджена на антропоцентричних дослідженнях. Поведінка, мовні, мотиваційні, психічні, психологічні та інші особливості людини нині є основними предметами вивчення гуманітарних наук. У ХХ ст. здійснено фундаментальні дослідження фізіології й функцій мозку, психіки та психології людини. Цим значною мірою зумовлені поява й розвиток таких наукових галузей, як комунікативна та когнітивна лінгвістика, соціолінгвістика, психолінгвістика, когнітивна психологія, етнопсихолінгвістика, а також дослідження мовних картин світу, мовної свідомості й концептосфер [3, с. 8].

У теорії та методології мовознавства ХХ–ХХІ ст. функціональний підхід до дослідження мовних фактів набуває особливої актуальності у зв'язку зі зверненням лінгвістики до вивчення мови в її реальному функціонуванні.

У 70-ті рр. ХХ ст. А. Мартіне, М. Мамудян, Ж. Мунен, Е. Бюйсанс, Дж. Харві заклали підвалини функціональної граматики, яка залишається у фокусі сучасного мовознавства. Так, функціоналізм представлений у дослідженнях американських і європейських науковців: Р.Д. Ван-Валіна, Дж. Ніколс, Дж. Байбі, І. Мана, С. Томпсона, Т. Гівона, У. Чейфа, Р. Томліна, Б. Фокс, С. Форд, М. Драера, Е. Мартіне, С. Діка, А. Мустайо-кі, Г. Золотової, М. Всеволодової, Н. Слюсарєвої, О. Бондарко, І. Вихованця, А. Загнітка, Ф. Вацевича й Т. Космеда [4, с. 107].

За останні три десятиріччя з'явилося чимало функціональних описів багатьох мов на всіх рівнях: О. Бондарко «Функціональна граматика» (1984); Н. Слюсарєва «Проблеми функціонального синтаксису сучасної англійської мови» (1981); А. Загнітко «Основи функціональної морфології» (1991); І. Вихованець «Нариси з функціонального синтаксису» (1992); Ф. Вацевич, Т. Космеда «Нариси з функціональної лексикології» (1997) [5, с. 50] тощо.

У функціональній граматиці об'єктом дослідження є функції морфологічних, синтаксичних і лексичних одиниць. Таке дослідження може проводитися у двох напрямках – від функцій до засобів їх реалізації і від засобів до їх функцій. Перший

підхід є основним, бо практично людина під час комунікації підбирає мовні засоби для вираження певної думки. Проте й другий підхід має вагомe значення, особливо коли застосовується сукупно з першим [6, с. 8–26].

Поняття «функція» мовної одиниці або форми пов'язане з питанням «для чого слугує ця одиниця, яке її призначення». Двобічний підхід у функціональній лінгвістиці виправданий тим, що певна функція може реалізуватися різними мовними засобами, а один і той самий засіб може виконувати різні функції [6, с. 343].

Ми поділяємо думку О. Бондарка про те, що ФСП – це «система різнорівневих засобів певної мови (морфологічних, синтаксичних, словотвірних, лексичних, а також комбінованих – лексико-синтаксичних тощо), які взаємодіють на основі спільності їх функцій, що базуються на тій чи іншій семантичній категорії». Отже, ФСП – це семантична категорія в поєднанні із системою засобів її вираження в окремій мові [7, с. 381].

У праці «Принципи функціональної граматики та питання аспектології» О. Бондарко визначає ФСП як двобічну «змістово-формальну» єдність, що створюється граматичними одиницями та категоріями разом із різнорівневими засобами, взаємопов'язаними з ними й поєднаними на семантико-функціональній основі [8, с. 40], вирізняє два типи ФСП: моноцентричні із центром – граматичною категорією, і поліцентричні, що ґрунтуються на сукупності мовних засобів і не утворюють єдиної гомогенної системи форм [8, с. 61–62]. За О. Селівановою, ФСП – це «певним чином організована сукупність різнорівневих мовних одиниць і явищ мовлення, об'єднаних спільністю елементарного змісту як бази функціонально-семантичної категорії» [9, с. 652]. У сучасному мовознавстві ФСП – це сукупність мовних (в основному лексичних) одиниць, об'єднаних спільністю змісту (іноді також спільністю формальних показників), що відображають поняттєву, предметну та функціональну подібність позначуваних явищ» [12, с. 84].

Особливостями ФСП є такі:

1) ФСП інтуїтивно зрозуміле носію мови, є для нього психологічною реальністю,

2) ФСП автономне й може бути виділене як самостійна підсистема мови,

3) ФСП має власну структуру: у межах поля виокремлюються мікрополя як різновиди інваріантного змісту, вони складаються із центру й периферії,

4) одиниці ФСП пов'язані різними системними семантичними відношеннями,

5) кожне ФСП пов'язане з іншим ФСП мови та разом із ним утворює мовленнєву систему [10, с. 131].

ФСП притаманні специфічні риси, на які в різний час указували О. Беляєва (1985), О. Бондарко (1987), З. Попова (1984), Н. Слюсарєва (1981), А. Хадєєва-Бикова (1965) та ін. Мовні угруповання, які конституують ФСП, володіють такими рисами:

1) наявність у мовних засобів, які входять до певного угруповання, спільних інваріантних семантичних функцій;

2) взаємодія не тільки однорядних, а й нерівнорядних елементів (граматичних, лексичних синтаксичних, фонетичних),

3) структура, в якій визначальну функцію мають такі ознаки:

а) членування «центр (ядро) – периферія»,

б) поступові переходи між компонентами відповідної групи та іншими угрупованнями,

в) часткові перетини і спільні сегменти [11, с. 50].

Функціонально-семантична категорія (далі – ФСК) – концептуальна ознака сукупності мовних одиниць різних рівнів

і мовленнєвих реалізацій, яка інтегрує їх на підставі спільного призначення (функції). Аналіз ФСК у функціональній концепції О. Бондарка здійснювався шляхом переходу від категоризації мовних одиниць на основі функцій, ототожнених із граматичними категоріями, до нових принципів категоризації – концептуально-комунікативних. ФСК є підґрунтям моделювання функціонально-семантичного поля [12, с. 450].

ФСП – організована за ядерно-периферійним принципом сукупність різнорівневих мовних одиниць і явищ мовлення, об'єднаних спільністю концептуального змісту (функції) як бази функціонально-семантичної категорії. Оскільки моделювання ФСП є не лише результатом простого перерозподілу засобів мовної системи на підставі їх статичних функцій, а й орієнтоване на сферу мовлення, то до ФСП залучаються контекстуальні та ситуативні функції мовних одиниць, імпліцитні смисли тощо. Пор.: «ФСП – це угруповання граматичних і лексичних одиниць, а також різних комбінованих (лексико-синтаксичних) засобів мови, що ґрунтуються на певній семантичній категорії та взаємодіють на основі спільності їх семантичних функцій» [див. Бондарко О. Теорія функціональної граматики, 1987, с. 11]; «ФСП – це поняття, що відображає мовний зміст і мовне вираження в єдності відносно структури певної мови» [див. Бондарко О. Теорія функціональної граматики, 1990, 487 с.].

Можна сказати, що ФСП – це семантична категорія в поєднанні із системою засобів її вираження в окремій мові. А поле – це білатеральна єдність, яка містить план вираження і план змісту. План змісту ФСП роду вербалізується семантичною категорією роду та її складовими, а план вираження представлений різнорівневими морфологічними, словотвірними, синтаксичними й лексичними засобами. Граматика, яка ґрунтується на принципі поля, має можливість інтегрувати в єдину систему ті мовні засоби, що в традиційній граматиці розділені відповідно до рівнів мовної системи [6, с. 348].

Ми використаємо модель ФСП, запропонованого О. Бондарком, під час опису засобів репрезентації статі й гендера. *Стать* – біологічно (генетично) зумовлений поділ біологічних організмів на самців і самиць (для людей – на чоловіків і жінок) [14], тоді як *гендер* – поняття, що ввійшло вжиток із соціології й визначає соціальну стать людини, на відміну від біологічної статі, соціально-рольовий статус, що визначає соціальні можливості кожної статі в освіті, професійній діяльності, доступ до влади, сімейній ролі та репродуктивній поведінці, є одним із базових вимірів соціальної структури суспільства [14]. ФСП роду ґрунтується на сукупності різних мовних засобів, які не створюють єдиної гомогенної системи форм, відповідно, воно поліцентричне. Оскільки в основі ФСП роду лежить поділ на істоти й неістоти в англійській мові, то можна виділити такі мікрополя роду, як *masculine* (man, husband, brother) і *feminine* (woman, wife, sister), *neuter* (book, house, forest) і *common* (friend, parent, doctor, teacher).

Спираючись на теоретичні напрацювання В. Адмоні, О. Бондарка, О. Селіванової, З. Попової, Н. Слюсарєвої, А. Уфімцевої, визначимо ФСП роду в сучасній англійській мові.

Категорія роду чітко опозиційна й формується двома опозиціями, які пов'язані між собою ієрархічно. Вища опозиція, характерна для всієї множини іменників, ділить їх на назви осіб (*person nouns*: boy, girl, lady) та неосіб (*non-person nouns*: sun, sky, moon). Нижнє протиставлення відбувається в множині іменників – назв істот, ділячи їх на іменники чоловічого (*masculine*: hero, king, nephew) і жіночого (*feminine*: heroine, madam, queen) роду [15, с. 272].

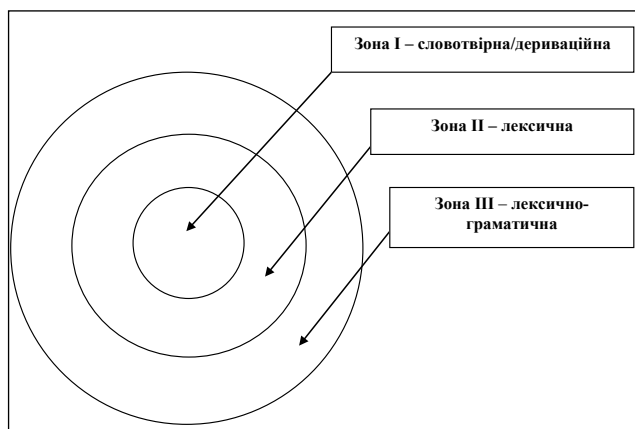

Рис. 1. Функціонально-семантичне поле роду

ФСП роду англійської мови конституюється підсистемами, що об'єднують елементи зі спільністю змісту, іноді також спільністю формальних показників і відображають поняттєву, предметну й функціональну подібність позначуваних явищ.

Лексичні засоби вираження роду сучасної англійської мови діляться на приховані (гетеронімія) і відкриті (словоскладання, суфіксація):

1. Центр ФСП роду становлять номінації з відкритими засобами вираження роду за допомогою деривації:

1.1. Суфіксація. Іменники жіночого роду утворюються за допомогою суфіксів:

- *-ess*: *host–hostess; poet – poetess, actor – actress, waiter – waitress*;

- *-ette*: *conductorette, farmerette, usherette* тощо;

- *-ix* оформляє головним чином терміни жіночого роду: *administratrix, aviatrix, directrix, executrix, progenetrix* тощо;

- *-a* оформляє головним чином запозичені іменники жіночого роду: *ballerina, diva, geisha, sultana* тощо [16, с. 85].

Передусім варто відзначити, що суфікси жіночого роду *-ess, -ette* (*conduct-or-ette, farm-er-ette*) у більшості випадків оформляють основи із суфіксами *-er, -or*. Отже, у свідомості мовців ці номінації асоціюються з чоловічою статтю, внаслідок чого виникає необхідність додаткової специфікації протилежної статі. Проте можемо сказати, що суфікси *-er, -or* надають іменникам лише значення агентивності, з огляду на те що його похідні оформляють величезну кількість іменників подвійного роду: *doctor, driver, helper, liar, teacher, worker* тощо [16, с. 83].

Експліцитно-марковані елементи ФСП роду переважно наповнюють такі лексико-семантичні групи: назви осіб за професійною діяльністю, родом діяльності, назви осіб за етнічною, національною ознаками, за шлюбною ознакою, релігійною належністю й віросповіданням, територією проживання, посадою, рангом, належністю до політичних груп, партій, характером стосунків з особами протилежної статі [15, с. 273].

1.2. Словоскладання:

– займенник + іменник: *dog – he-dog, bitch – she-dog*. Живі істоти, стать яких зазвичай не становить інтересу для мовця, позначаються словоформою, яка не вказує на стать: *fly* 'муха', 'worm' черв'як [16, с. 83].

Словоскладання у формі поєднання основ, одна з яких має виражене значення чоловічого (*businessman, gentleman*) або жіночого початку (*chairwoman, businesswoman*). Подібний спосіб позначення статі більш характерний для маркування жіночого роду іменників і особливо часто зустрічається в разі необхідності визначення професій;

– іменник + іменник: основи, що вказують на жіночий рід:

1) *lady*, що займає в більшості випадків положення ад'юнкта в складному слові, також зустрічається і як окреме слово: *lady-driver, lady-judge, ladylove, lady-lawyer* тощо;

2) *girl, maid/maiden, mistress, woman: salesgirl, schoolgirl, showgirl* (на позначення особи жіночої статі за місцем роботи або навчання), *barmaid, bridesmaid, chambermaid, maid of honour; nursemaid* тощо, *headmistress, postmistress, schoolmistress* тощо, *chairwoman, policewoman, saleswoman, sportswoman*.

Властивості жіночого роду в цих номінаціях виражені лексично за допомогою додавання лексем *woman, girl, maid/maiden, mistress*, що можуть бути як першим, так і останнім елементом у слові: *sportswoman* і *womanworker*; словосполучення: іменник + іменник: основи, що вказують на чоловічий рід: конститuent у функції ад'юнкта *billy, tom*, наприклад: *billy goat, tomcat, tom-swan*.

2. Зона II ФСП роду становить закриті засоби вираження роду.

Гетеронімія (*номінативний суплетивізм*) характерна для іменників, рід яких визначається біологічно, розглядається як уроджена характеристика й не має явних експліцитних засобів вираження, тому це дає нам підстави вважати, що категорія роду є семантичною категорією: *boar – sow, boy – girl, brother – sister, buck – doe, bull, steer – cow, cock – hen, drake – duck, gander – goose, husband – wife, ram – ewe, son – daughter, stallion – mare, uncle – aunt* тощо [16, с. 83].

До структури поля входить значна кількість імпліцитно-маркованих лексем типу *mother, son, king, queen* тощо. Семантична структура кожного елемента поля в сукупності з частотою вживання в мовленні, належністю до літературної мови/діалекту, до загальноновживаної лексики/сленгу (жаргону, архаїзмів, неологізмів) тощо визначає віддаленість елементів від ядра поля, а також входження його до численних лексико-семантичних груп у складі поля.

Отже, в сучасній англійській мові рід виражається в основному лексично, хоча є іменники, в яких він виражений морфологічно (наприклад, суфікс *-ess*: *gianttess, enchantress*) або лексико-синтаксично (наприклад, *She-Beaver, Elf-lady, Hobbit-lass*). Функцію вирізнення роду іменника в реченні в англійській мові виконує особовий і присвійний займенники 3-ї особи однини, виступаючи субститутами іменника в реченні, оскільки іменники не належать до певного визначеного роду й вибір займенника *he, she* чи *it* цілком залежить від авторської інтенції [17, с. 55], наприклад:

1. "Oh, that's quite obvious", said the wise owl and away it flew ... [18].

2. The old owl looked wise, then he said [19].

3. Зона III ФСП роду представлена на синтаксичному рівні.

GENDER M. = HE/HIS/HIM → NOUN/NOUN → HE/HIS/HIM, наприклад:

3. Then he struck up an acquaintance with Cassowary, and began to puff out his chest and give a beak-full of cheek to everyone he met; even to wise old Owl himself! [20].

GENDER F. = SHE/HER/HERS → NOUN/NOUN → SHE/HER/HERS, наприклад:

4. Attempts throughout the day to coax an escaped owl down from the roof of a house have so far failed. The European eagle owl known as Thumper, broke away as her owner took her out of an aviary to weigh her. Apparently, Thumper thinks she's too FAT! [20].

GENDER N. = IT/ITS → NOUN/NOUN → IT/ITS, наприклад:

5. I grabbed *the dog* by the collar and dragged it out of the room [21].

В англійській мові вибір займенників, із якими корелюють іменники, залежить від дискурсу, в якому вони вживаються. Загалом реалізація концептосфери роду має яскраво виражений індивідуальний характер і визначається стилевими завданнями автора.

Деякі іменники англійської мови можуть виражати й жіночий, і чоловічий рід за допомогою займенникової кореляції. Такі іменники належать до «загального роду» (*person, parent, friend, cousin, doctor, president*), наприклад:

6. *The President of our Medical Society isn't going to be happy about the suggested way of cure. In general she insists on quite another kind of treatment in cases like that* [17, с. 55].

7. *Once Dr. Ferkel came out and said, "He should be just fine, then you cross your fingers and say, Ferkel is a good doctor so let's hope he's right", Riley said* [20].

У випадках, коли мовцю не потрібно підкреслювати стать особи, іменники загального роду співвідносяться із займенником чоловічого роду третьої особи однини. Проте коли безособова жива істота співвідноситься із займенником *he* та *she*, можна говорити про граматичну персоніфіковану транспозицію, що типово для англійської мови, наприклад:

8. *He also found that within the zone of proximal development, "what the child was able to do in collaboration today he will be able to do independently tomorrow"* [20].

Цей вид транспозиції охоплює не лише неживі предмети, а й низку неживих об'єктів і понять, які пов'язані з культурно-історичними традиціями, а саме: назви країн, засобів пересування (екіпажів), слабких тварин співвідносяться із займенником *she*; референт не вживається для позначення назв сильних, могутніх тварин і явищ [22, с. 302], наприклад:

9. *"The Sareh-Jame" was a new ship. She was light and swift* [23, с. 57].

Висновки. Отже, ФСП роду – це система мовних засобів морфологічного, синтаксичного, словотворчого, лексичного рівнів, які об'єднані спільністю та взаємодією їх семантичних функцій і репрезентують у мові концептуальну категорію роду.

У сучасній англійській мові категорія роду виражається на синтаксичному рівні, тобто заміщенням іменника займенниками 3-ї особи однини "he", "she", "it". Найбільша кількість прикладів вираження роду була зафіксована саме на синтаксичному рівні, тобто за допомогою займенників 3-ї особи однини, а морфологічне вираження роду (за допомогою суфіксів і складання основ) було зафіксоване в меншості випадків.

ФСП роду можна вважати концептуальним полем, яке репрезентує концепт роду в англомовній картині світу.

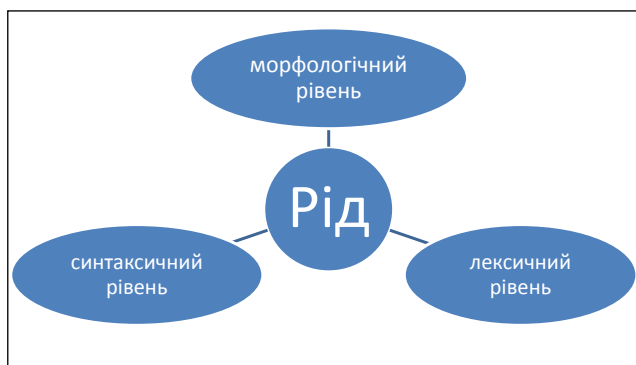

Рис. 2. Схема концепту роду в англомовній картині світу

Перспективою подальшого дослідження є аналіз концептосфери середнього роду в дискурсі різних жанрів/регістрів для подальшої розбудови типології ФСП як засобу її вираження.

Література:

1. Загнітко А. Теорія сучасного синтаксису / А. Загнітко. – Донецьк : ДонНУ, 2007. – 294 с.
2. Онищенко І.В. // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 9 «Сучасні тенденції розвитку мов»: зб. наук. пр. / за ред. В.І. Гончарова. – К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2011. – Вип. 5. – С. 211–219.
3. Куранова С.І. Основи психолінгвістики / С.І. Куранова. – К. : ВЦ Академія, 2012. – 208 с.
4. Темник Г.Д. Функціональна граматики української мови: завдання та наукові теорії створення / Г.Д. Темник // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна». – Острог, 2013. – Вип. 39. – С. 107–109. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2013_39_33.
5. Сальникова О. Функціонально-семантичне поле як спосіб дескрипції мови / О. Сальникова // Лінгвістичні студії. – Донецьк : ДонНУ, 2006. – Вип. 14. – С. 49–53.
6. Бондарко А.В. Теория значения в системе функциональной грамматики (на материале русского языка) / А.В. Бондарко. – М. : Языки славянской культуры, 2002. – 736 с.
7. Лингвистический энциклопедический словарь / гл. ред. В.Н. Ярцева. – 2-е изд., доп. – М. : Большая рос. энцикл., 2002. – 709 с.
8. Бондарко А.В. Функциональная грамматика : [монография] / А.В. Бондарко. – Л. : Наука, 1984. – 133 с.
9. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика : [термінологічна енциклопедія] / О.О. Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2006. – 716 с.
10. Ключка Н.Я. Лексико-семантичне поле як системно-структурне утворення / Н.Я. Ключка // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна». – 2012. – Вип. 24. – С. 129–131.
11. Сальникова О. Функціонально-семантичне поле як спосіб дескрипції мови / О. Сальникова // Лінгвістичні студії. – Донецьк ДонНУ, 2006. – Вип. 14. – С. 49–53.
12. Уфимцева А.А. Лексическое значение. Принцип семиологического описания лексики / А.А. Уфимцева. – М. : Едиториал УРСС, 2002. – 240 с.
13. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми / О.О. Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2008. – 450 с.
14. Wikipedia [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%>.
15. Федорова О.В. Гендерно-нейтральні експліцитні марковані назви осіб у структурі функціонально-семантичного поля статі сучасної англійської мови / О.В. Федорова // Сучасні тенденції розвитку мов. – К. : Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2011. – № 5. – С. 270–274.
16. Демідов Д.В. Лексичні засоби вираження категорії роду у сучасній англійській мові / Д.В. Демідов // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – Луганськ : Вид-во ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2011. – № 9 (220). – С. 82–90.
17. Blokh M.Y. A Course in Theoretical English Grammar / M.Y. Blokh. – М. : Высшая школа, 1983. – 383 р.
18. Jacobs J. Fairy Tales. The Magpie's Nest / J. Jacobs [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.sacred-texts.com>.
19. Folk Tales. Ruffy Tufty [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.4to40.com/folktales/index.asp?id=1293>.
20. British National Corpus [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://corpus.byu.edu/bnc>.
21. Cambridge Dictionary [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/dog>.
22. Григорів Н.М. Функціонування гендерно маркованих мовних одиниць як носіїв граматичної категорії роду / Н.М. Григорів // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі

Українки. Серія «Соціолінгвістика. Гендерна лінгвістика». – Луцьк : Вид-во ВНУ, 2009. – Вип. 6. – С. 301–304.

23. Богаева В.К. О категории рода существительного в современном английском языке / В.К. Богаева. – М. : Вестник, 1968. – № 6. – С. 56–62.

Пуш А. М. Функционально-семантическое поле рода как репрезентант концептосферы рода

Аннотация. В статье рассмотрены проблемы категории рода в англоязычной картине мира. Значительное внимание уделено проблеме классификации средств выражения категории рода в английском языке и моделированию функционально-семантического поля рода как репрезентанта концептосферы рода в англоязычной картине мира. Обоснованно тезис о том, что функционально-семантическое поле рода можно считать концептуальным полем, которое представляет концепт рода в англоязычной картине мира.

Ключевые слова: категория рода, концептосфера рода, функционально-семантическое поле, ядерно-периферийный принцип, средства выражения, концептуальное поле.

Push O. Functional-semantic field of gender as a representant of a conceptual sphere of gender

Summary. The issues of gender in the English language worldview are in the focus of linguists. Special attention is paid to the classification of means of gender expression in English and modeling of functional-semantic field as a gender representant of conceptual sphere in the English language worldview. It is proved that the functional-semantic field of gender concept can be considered to be a conceptual field which represents the gender concept in the English language worldview.

Key words: category of gender, conceptual sphere, functional-semantic field, nuclear peripheral principle, means of expression, conceptual field.